

Mikor, ki, hol, hogyan?

KALANDOZÁSOK A MILITARY TÖRTÉNETÉBEN

A hetvenes évek legvégén járunk: az 1972-es balul sikerült müncheni, majd a kihagyott 1976-os montreali után az 1980-as moszkvai olimpia küszöbén áll a magyar militarysport. Mélyről indultak, 1978-ban még válogatottat sem sikerült kiállítani, egy 1979-es nemzetközi verseny viszont lökést adott, hogy a military újra számításba jöjjön az olimpiai részvételt illetően.

A MOB 1977. március 22-i határozata után a Népsport 1978. június 7-én megjelent számában az újságíró hiányolta a tetteket a lovassportban (ebből a cikkből sorozatunk előző részében idéztünk, a Pegazus 2020/2. számában). Fél évvel később a sportújság rovatvezetője, Salánki Miklós értékelt az évet, a november 23-i számban a következőket olvashatjuk, a Meddig még? című cikkében.

„Sajnos, a néhány hete befejeződött lovasévad a korábbiakhoz képest semmiféle kedvező változást nem hozott, még egy icipici fejlődést sem tapasztalhattunk, egész évben egyetlen reménysugár sem villant meg, sőt nagy meglepetésünkre a sportág minden eddiginél mélyebbre süllyedt. Meglepetésünk oka, hogy az év elején – a szakemberekkel egyetértve – úgy ítéltük meg a lovaglás helyzetét, hogy az 1972-es müncheni leégés, az 1976-os olimpia tévén nézése, és az 1977-es semmittevés és siránkozás után mélyebbre már nem sülyedhet ez a gyönyörű, látványos olimpiai sportág. De úgy látszik, lovaglásban vannak csodák: tovább zuhantak lovasaink, tovább nőtt a távolság a nemzetközi élmezőnytől! [...] Mert, ugye, a semmit még túpírozni sem lehet: lovasaink 1978. évi eredménytelensége önmagáért hallgat. Ugyanis nemhogy olimpiai csapatot, de militaryban, díjugratásban és díjlovaglásban még válogatottat sem sikerült kiállítani ebben az évben.”

A militaryeredményekről a Lovassport és Lótenyésztés 1979/2. számában Babochay

Sándor így összegzett Az 1978. évi military bajnokság című írásában:

„Immár hagyományosan ismét Szombathely zárta október 20-22-én a military bajnokságot. A két ob, Nagyvázsony és Szombathely végeredménye: 1. Cseresnyés László, VOSE Nagyvázsony, 4 lóval (Andris, Rabló, Rozsdás, Oros) a közép-, könnyű-, kezdő kategóriában. 2. Marosi László, Üröm SE, Tiszavölgye Tsz, 3 lóval (Kada, Novena, Regöly). 3. Dobrádi György, Alapi Tsz. (Elisabeth). Eredményesek voltak: Grözner István, Baki MEDOSZ, Németh István, Alapi Tsz, Horváth Zoltán, Szombathelyi MEDOSZ, Tóth Sándor, Baki MEDOSZ és Oláh Mihály, Enyingi MEDOSZ.

A háromnapos verseny a külföldön érvényben lévő kiírások szerint került lebonyolításra [...].

Az 1978. év összegezve a militaryra nézve a megpróbáltatások esztendeje volt, amelyből azonban az elszánt és elkötelezett tagjai révén minden gáncsoskodás és lebecsülés ellenére győztesen került ki.

A lóállományból kiemelendők az alapi Elisabeth (Direktor xx) és Fagyöngy (Széplány fia Ragyogóból), és a Pilisgyöngye Tsz-ből Regöly, a Népakarát Tsz tenyésztése (Formás I-5 után). Az ismertebbek közül a nagyvázsonyi Andris, a rádiházi Rokon, a szombathelyi Royce Royce is említésre méltók, amelyek a szombathelyi jelentős szintkülönbségű terepen is kiüttek és az ott lévő szakértők elismerését, váltották ki. Sportlőtenyésztésünk legjobb propagálója a hajtósporthoz hasonlóan a lovaglás-

ban a háromnapos verseny. Juttassunk nekik is egy kis támogatást a már évek óta előlegezett áldozatos kitartó munkájukhoz.”

A Délnyugat-dunántúli Területi Lovasszövetség 1979. február 16-i értekezletén el-

készült az 1979. évi military versenykiírás, valamint az ob-fordulók helyszín- és időpont-kijelölései. Eszerint az első forduló május 4-6-án Rádiházán tartották, a másodikat augusztus 24-26-án Nagyvázsonyban, a harmadikat pedig október 12-14-én Szombathelyen.

Az országos fordulókön kívül még három területi versenyt is megrendeztek, és ekkor határozta el az MLSZ, hogy egy külföldi versenyre is kiküldi a legjobbakat. A csapat vezetője Török László, a Ter. Szöv. elnöke lett, aki a Magyar Lovas Szövetség

elnökségéhez címzett 1979. május 12-i levelében tett javaslatot az összeállításra: „A június 22-én, Ausztriában, Ebreichsdorfban megrendezésre kerülő háromnapos versenyre a Rádiházán rendezett ob helyezései alapján az alábbi együttes kiküldését javasoljuk.

Könnyűosztályú (egyéni és csapat): Tóth Sándor – Kaviár (Rádiháza), Cseresnyés László – Oros (Nagyvázsony), Marosi László – Regöly (Pilisvölgye Tsz), Oláh Mihály – Adós (Enyingi ÁG); középosztályú (egyéni): Grózner István – Rokon (Rádiháza), Cseresnyés László – Andris (Nagyvázsony).” A tapasztalatok miatt érdemes beleolvasni a versenyről hazatért csapatvezető jelentésébe, amelyet ugyancsak a Magyar Lovas Szövetség elnökségének írt 1979. július 10-én:

„Az eredménytáblázatból kitűnik, hogy a résztvevő 6 nemzet 8 csapata közül a nagyon erős mezőnyben a terepversenyek befejeztével a negyedik helyen állt a csa-

sem a közönség, sem az újságírók, sem az állatvédő egyesület nem venné jó néven, ha sánta lovat látna a pályán [...]. Regöly, 8 éves sárga herélt, a terepen bukás következtében elhagyta a jobb első patkóját. Az ottani kovács kérésünkre aznap este egy sarok nélküli patkót szegelt fel. Másnap reggelre erre a lábra érzé-

„Erre a lovas sportágra a legjobb lovakat kell bevetni, nem azokat, akik kiöregedtek, és nem azokat, akik az ugrólovasoknak sem kellenek”

keny volt, a nyír nyomásra fájdalmas. A sarok nélküli patkó nem támasztott olyan mértékben, hogy a talaj kavicsos egyenetlensége ne ért volna a nyírhoz, ami miatt ez a ló sem ment tisztán. A bizottság még különféle lábbehajlítási próbákkal is igyekezett kimutatni a ló sántaságát, ami

A díjlovagláshoz vándoredzőt kell biztosítani, aki azt a 4-5 szakosztályt látogatja, akik ezzel foglalkoznak. Ugróedző minden szakosztálynál van. Terepedzőt viszont hasonlóan vándoredzőként kell alkalmazni, mivel az ugróedzők nagy része nem csinálta és nem tudja, hogy mit jelent a terep abszolválása

patunk, minimális különbséggel a svájci és az osztrák csapat mögött.

Sajnos a következő napi kondícióvizsgán 3 lovunk nem folytathatta a versenyt, mivel a bizottság sántaság miatt nem engedte a következőket indulni. Kaviár, 7 éves kanca, jobb elején inhzúzódás következtében kifejezett sántaság mutatkozott. Andris, 16 éves pej herélt, az elővezetésnél kötött, nem lendületesen, tisztátalanul mozgott. A bizottság sántának nyilvánította és az ugrószámban nem engedte indulni. Elismerték, hogy határeset, de

sikerült is, és így ez a lovunk sem indulhatt az ugróversenyben, ami azt jelentette, hogy nincs csapatunk.

Ezek a jóindulatúnak semmiképpen nem nevezhető döntések teljesen letargikus hangulatot teremtettek és az állva maradt lovasok is csak sportszerűségből léptek a délutáni ugróversenyen a pályára [...].

Összefoglalva az ott tapasztaltak alapján véleményem az alábbi:

A lovassportnak ebben az ágában van lehetőség, hogy az európai élvonalba kerüljünk. Lovaink erre igen alkalmasak és van

■ 1. Török László | 2. Tóth Sándor eredményhirdetésen Rádiházán (1979). A díjátadó Monspart Gábor (balról), valamint Adorján Ferenc és Török László (háttal) | 3. Grózner István és Kaviár (1972. fk. k., Savic xx – Carmen-131, Csákó-77)

és az erre való felkészülés fontossága [...]. Végezetül annyit; kérem az elnökséget, hogy egy elnökségi ülésen foglalkozzon a military sport helyzetével, melyre hívja meg azokat, akik ezzel a sporttal foglalkoznak, hogy véleményüket, tapasztalataikat elmondhassák.

Ismételten kijelentem, hogy ezzel a sporttal kell foglalkozni, mert ebben eredményeket lehet elérni, ami nemcsak a sportérték miatt, hanem tenyésztői és közgazdasági vonzata miatt is szükséges.”

A verseny egyik magyar származású bírójának véleményét és az akkori magyar militarysportról alkotott véleményét is szeretnénk megosztani az olvasóinkkal. Adonyi-Naredy Ferenc FEI-versenybíró így írt a Magyar Lovas Szövetségnek címzett levelében 1979. július 2-án (tárgy: a magyar „military-csapat” szereplése a CCI Ebreichsdorfon): „Engedjék meg, hogy mint nemzetközi FEI versenybíró az Ebreichsdorfbán (Ausztria) megtartott nemzetközi lovasmérkőzésen,

Én a magyar military szereplést 1972 óta, a müncheni olimpia óta ismerem. Ezért engedjék meg, hogy leszögezzem, a military terén egy határozott fejlődés észlelhető. Kár, hogy eddig a magyar lovassport terén nem ezt az ágat fejlesztették ki legjobban, hisz a magyar lófajta épp erre a versenyágra a legalkalmasabb, hisz ugratásban a követelmények az elérhetetlenségig emelkedtek, díjlovaglásban a nemzetközi szereplésre bekerülni még nehezebb!

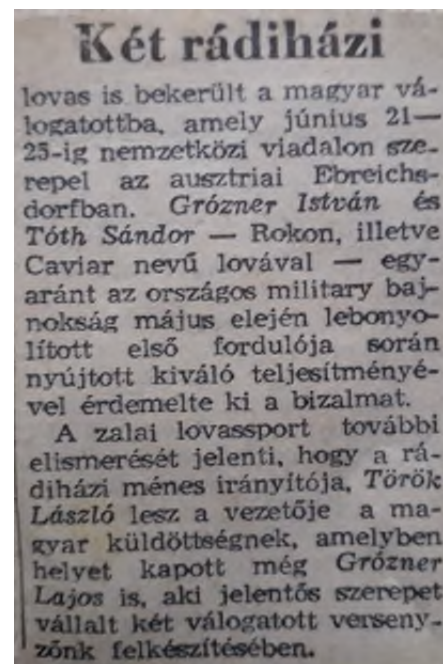
Ezért szerény javaslatom – az eddigi osztórák tapasztalataimat is kiértékelve –, hogy egy kis nemzetnek, jó lovakkal a militaryban a legérdemesebb erőfeszítéseket tenni a nemzetközi szereplésre, a kiváló magyar hajtósport mellett!

Ehhez jó és mindhárom versenyágban (díjlovaglás, terep, díjugratás) járatos lovasok kellene. A magyar lovasok a mostani versenyen már sokkal jobb képet mutattak, mint az előző nemzetközi mérkőzésen. Érdemes ezeket tovább fejleszteni és épp a legjobb lovasokat (ugrólovasokat) kell erre az ágra trenírozni.

A legfontosabb a jó kiképzés, mely a nagy versenyek előtt itt is »központi tanfolyamokon« történik tapasztalt, mindhárom ágban járatos kiváló trénerrel! Példa erre nálunk Visy István, aki az amerikai military csapatot 4 év alatt az ezüstérem megnyerésére vezette Tokióban. Ebből él még ma is a világ legjobb military csapata, az USA military csapata. Visy ma a mi trénerünk, 72 éve dacára még aktív lovas, Salzburgban él. Tehát van még jó magyar tréner, csak helyesen kell kiválasztani.

Erre a lovas sportágra a legjobb lovakat kell bevetni, nem azokat, akik kiöregedtek,

és nem azokat, akik az ugrólovasoknak sem kellene! Erre kiváló tulajdonsággal rendelkezik a nagy magyar lóanyag. Sajnos Ebreichsdorfbán a magyar nehézségeket, a sikertelenséget épp a lóanyag okozta, nem a lovasok. Ez volt az állatorvos-főnök (egyetemi tanár) benyomása is, túl elhasznált lovak jöttek erre a nehéz ver-

■ A korabeli sajtó rövid híre az Ebreichsdorfbán készülő militarylovasokról (Zalai Hírlap)

senyre. Ezért volt 3 ló sánta az ugratás előtt, pedig a terepverseny kiváló talajon zajlott, nem is volt túl hosszú, sem megerőltető. Így szerény javaslatom: a legjobb, legkeményebb, lehetőleg magas félvéreket kellene erre a versenyágra kiválasztani.

Összefoglalva: örömmel állapítható meg, hogy a magyar military terén lovas szempontból határozott fejlődés látható, még díjlovaglásban is, amihez egy jobb lóanyag biztosan jobb eredményeket biztosítana!

A jövő évben itt Mölblingben lesz ismét egy nemzetközi verseny, reméljük, hogy a magyar csapatot ismét szeretettel köszönthetjük. Addig is szívélves magyar üdvözléssel: Adonyi-Naredy Ferenc.”

Ez a 79-es nemzetközi verseny adta a lökést ahhoz, hogy a military újra számításba jöjjön az olimpiai részvételt illetően. Egyre több klubbal és egyre nagyobb létszámmal zajlott a magyar bajnokság. Viszont az idő fogyott, hiszen már 1979 végét írtuk, és sem a versenyző együttesek, sem a szervezőcsapat nem állt még össze. Sürgősen cselekedni kellett. Erről majd a folytatásban. Végezetül álljon itt az 1979. évi bajnokság végeredménye a táblázatban.

Tuska Pál

MÚLTIDÉZÉSRE HÍVUNK

E cikksorozat szerzőinek nem feladata a történések miéértjének és okának kutatása, feltárása, mi csak a tények közlésére szorítkozunk. Amennyiben mégis összefüggéseket, esetleg tanulságokat is fellelnének az egyes korszakok sikerei és kudarcai között, akkor lehet, hogy azzal a ma és a jövő sportját is segítjük.

és mint military-szakember (9 évig voltam az osztrák military csapat vezetője), és mint a magyar military csapatok ismerője, rövid, de talán semlegesnek vehető véleményemet adhassam a magyar military-csapat teljesítményéhez. Eme véleményem osztozik Bühler svájci versenybíró véleményével, aki a moszkvai olimpia technikai delegátusa, és akivel együtt bírászkodtam.

Végleges pontállás az országos militarybajnokság II-III. fordulóját után (1979)			
Helyezés	Név	Egyesület	Pontszám
1.	Marosi László	Pilisvölgye SE	2230
2.	Cseresnyés László	VOSE Nagyvázsony	2130
3.	Oláh Mihály	Enyingi MEDOSZ	1270
4.	Tóth Sándor	Baki MEDOSZ	980
5.	Gróznér István	Baki MEDOSZ	930
6.	Horváth Zoltán	Szombathely	840
7.	Végh József	VOSE Nagyvázsony	730
8.	Baranyai Zoltán	Szombathely	380
9.	Schuster Ferenc	Szombathely	230
9.	Szabó Zoltán	Szombathely	230
11.	Gulyás Gábor	Szombathely	130

Játsszatok velünk!

PEGAZUS
A LOVASOK LAPJA

Új rejtvényorozat indul a Pegazus gyerekvatában, vegyétek az újságot minden hónapban és figyeljétek a feladatokat, hogy év végére összeálljon a megfejtés!

A fődíj
egy lovastábor
(vagy lovaglási
lehetőség
azonos értékben)
a Csilló Lovasiskola
felajánlásában

Harmadik díj

Második díj

horze®
It's a lifestyle.

- Minden hónapban megajándékozunk a három leggyorsabb beküldőt
- A fődíjat, illetve a Horze által felajánlott második és harmadik díjat azok között sorsoljuk ki, akik év végéig az összes megfejtést helyesen küldték be